

A Study of Sarāy-e Mahallat's Utility Indexes from the View of Citizens in Tehran (A Case Study of District ۱۸)

Sara Kazemi

PhD., in sports management, Qods Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding author). kazemi.serah@gmail.com

Mohsen Karmi

PhD., in Sports Management, Farhangian University, Kermanshah, Iran. m.karami۱۳۶۲@yahoo.com

Shamsi Rahmani

Master's student, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran. shamsi.rahmani@yahoo.com

Abstract

The purpose of the present study is to review the condition of Sarāy-e Mahallat's utility indexes from the view of citizens in Tehran. The research statistical sample consisted of all ۱۰۱ male and ۱۱۷ female participants in the gyms of Mahallat. The research method was descriptive and its purpose was practical. The measurement instrument was a research-made questionnaire distributed among the statistical population after receiving the expert comments about its validity. After collection, its reliability was reported to be ($r = 0.89, 9$) by Cronbach's alpha test. The research results showed that the citizens rated the sport equipment's safety to be weak. They had more expectations of the gym halls, equipment's safety and variation, expert coaches, and sport groups. Furthermore, the population under study evaluated the total satisfaction of Sarāy-e Mahallat to be less than average and it decreases as more participants join the gyms. No significant difference was observed between men and women in this regard. The most important obstacles and limitations for the participation in Sarāy-e Mahallat include the participants' lack of time and the fact that all classes were not active there.

Keywords: Utility Index, Citizens, Public Sport, Sport Activity, Well-being, Tehran, Sarāy-e Mahallat.

Received: ۲۰۲۲/۰۴/۰۳; Revised: ۲۰۲۲/۰۵/۰۷; Accepted: ۲۰۲۲/۰۷/۱۸; Published online: ۲۰۲۳/۰۳/۲۲

Article type: Research Article

Publisher: Qom Islamic Azad University

© the authors

ارزیابی وضعیت شاخص‌های مطلوبیت در سرای محلات از دیدگاه شهروندان شهر تهران (مطالعه موردی منطقه ۱۸)

سارا کاظمی

دکتری مدیریت ورزشی، واحد شهرقدس، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسول). kazemi.serah@gmail.com

محسن کرمی

دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه فرهنگیان، کرمانشاه، ایران. m.karami۱۳۶۲@yahoo.com

شمسی رحمانی

دانشجوی کارشناسی ارشد، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران. shamsi.rahmani@yahoo.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر ارزیابی وضعیت شاخص‌های مطلوبیت در سرای محلات از دیدگاه شهروندان تهران است. نمونه آماری پژوهش شامل شرکت‌کنندگان در مجموعه‌های ورزشی سرای محلات که ۱۰۱ نفر مرد و ۱۱۷ نفر زن بودند، است. روش پژوهش توصیفی و از لحاظ هدف، کاربردی می‌باشد. ابزار اندازه‌گیری، پرسش‌نامه محقق ساخته‌ای بود که پس از نظرخواهی تخصصی در مورد روایی، پرسش‌نامه در مطالعه راهنما در میان جامعه آماری توزیع و پس از جمع‌آوری، پایایی آن با استفاده از آزمون آلفای کرونباخ ($\alpha = 0.89/9$) گزارش شد. یافته‌های پژوهش نشان داد که شهروندان، ایمنی وسایل را ضعیف ارزیابی کردند. کاربران انتظارات بیشتری نسبت به ظاهر سالن، ایمنی وسایل و تجهیزات، تنوع ابزار و وسیله، مربی متخصص و ایجاد گروه‌های ورزشی دارند. همچنین جامعه مورد مطالعه، میزان رضایت کلی از سرای محلات را متوسط به پایین ارزیابی نمودند که با حضور بیشتر افراد، میزان رضایتمندی از مجموعه‌های ورزشی سرای محله کم‌تر می‌شود؛ در این زمینه بین زنان و مردان تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد. مهم‌ترین موانع و محدودیت‌های مشارکت در سرای محلات، نداشتن زمان کافی و فعال نبودن تمامی کلاس‌های ورزشی در تمام معرفی شد.

کلیدواژه‌ها: شاخص مطلوبیت، شهروندان، ورزش همگانی، فعالیت ورزش، تندرستی، تهران، سرای محلات.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۱/۱۴؛ تاریخ اصلاح: ۱۴۰۱/۰۲/۱۷؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۴/۲۵؛ تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۲/۰۱/۰۲

نوع مقاله: مقاله پژوهشی ناشر: دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم © نویسندگان.

مقدمه

شهرهای بزرگ را می‌توان، یک سازمان بزرگ دانست که در این سازمان، مجموعه‌ای از نهادها و شیوه‌ها، در تعامل برای دستیابی به اهداف هستند. امروزه، مشارکت و تعامل، مفاهیمی محوری در مدیریت شهری هستند. برای حل مشکلات شهرنشینی، توسعه اجتماعات محله‌ای با رویکرد مردم محوری و تأکید بر پایداری شهری، جایگاه ویژه‌ای در مدیریت شهری یافته‌اند. الگوهای مدیریتی صحیح، ضمن تأمین برخی خدمات محلی و ارتقای آنها برای پر کردن شکاف حاصل از وظایف حکومت شهری، فاصله بین شهروندان و عناصر حکومتی را به حداقل کاهش می‌دهند. شکل‌گیری ساختار مدیریت محلی مستلزم تجدید ساختار امور شهری است. در این راستا، ورزش همگانی از جمله رشته‌های پرطرفداری است که در کلیه مکان‌های تفریحی- ورزشی مانند پارک‌ها، ورزشگاه‌ها، ایستگاه‌های ورزشی، سواحل دریا، رودخانه‌ها و غیره، می‌تواند به صورت انفرادی و گروهی توسط مربیان کارآموده و مجرب انجام شود و در تجدید ساختار امور شهری مفید باشد. از آنجایی که ورزش همگانی دارای رشته‌های متنوعی است و در محیط‌های بسته و آزاد قابل انجام است، بنابراین، افراد به سهولت می‌توانند در این رشته‌ها به فعالیت بپردازند. لذا، این ورزش تأثیر زیادی بر تندرستی، شادابی و سالم‌سازی افراد دارد. این ورزش موجب تقویت کلیه عضلات، افزایش قدرت بدنی، استقامت، انعطاف‌پذیری و همچنین باعث تقویت روحیه افراد نیز می‌گردد. این نوع ورزش‌ها از افزایش چربی و قند خون جلوگیری می‌کنند. از دیگر فواید این ورزش، تأثیر آن بر آرامش روانی و مقاوم نمودن افراد در مقابل حوادث و مشکلات روزانه است.

زندگی در قرن حاضر، ماشینی است و پیشرفت تکنولوژی و تأثیر آن در پهنه زندگی انسان‌ها، بشر را با فقر حرکتی روبرو ساخته است. بهره‌گیری از فعالیت‌های پیشرفته، باعث کاهش فعالیت‌های جسمانی در محیط کار، خانه و حتی در اوقات فراغت گردیده است؛ تا حدی که موجب شده تا در بیشتر کشورهای پیشرفته، شیوه زندگی بدون تحرک به صورت یک قانون درآید (معمدین، ۱۳۸۵). در کشور ما به ورزش همگانی و تفریحی، به طور سازمان‌یافته کم‌تر توجه شده است. مشارکت کم جامعه در ورزش همگانی و فقدان نظام قانونی یکپارچه و اجرایی برای استعدادیابی و پرورش ورزشکاران، موجب ضعف ورزش قهرمانی و کاهش زمینه بروز استعدادهای ورزشی شده است و نیاز به ایجاد مراکزی برای برنامه‌ریزی در امر ورزش همگانی و قهرمانی، بیشتر از همیشه احساس می‌شود. آگاهی از علایق شرکت‌کنندگان به عنوان ملاک اصلی برای ارائه خدمات گوناگون و اجرای برنامه‌های متنوع در جهت رفاه و آسایش عمومی سبب شده است، که تحقیقات و مطالعات گسترده‌ای در خصوص جایگاه، اهمیت و روش‌های مشخص کردن نیازها صورت پذیرد. از سوی دیگر، این مسئله برای مدیران مهم است که تلاش خود را با نیازها و انتظارات مشتریان منطبق کنند و باید بدانند که مشتریان چه انتظار و درکی از خدمات ارائه شده توسط سازمان دارند. کشورهایی که موفق به همگانی ساختن ورزش و تفریحات سالم متکی بر فعالیت بدنی در بین شهروندان شده‌اند، پایه و اساس ارائه خدمات ورزشی خود را براساس نیازهای اعلام شده از مردم قرار داده‌اند.

از آنجایی که این نیازها به دلیل تغییرات مداوم در ساختار اجتماعی، فرهنگی و سیاسی و... در جوامع متحول می‌شوند؛ شناخت این موارد و راه‌های رفع آنها مهم به نظر می‌رسد. باروس و زیمانسکی^۱ (۲۰۰۰) در یک تحقیق بین‌فرهنگی که در چند کشور توسعه‌یافته انجام دادند، دریافتند که در جوامع پیشرفته، روزانه مردم تا حدود زیادی از اوقات خود را به انجام حرکات ورزشی و تفریحات سالم در مکان‌های عمومی تندرستی می‌گذرانند (زارعی، ۱۳۸۰). ویزیک و همکاران^۲ (۲۰۲۰) در پژوهشی دیگر دریافتند، فعالیت‌های بدنی همگانی عاملی مهم و سرگرم‌کننده در مشارکت ورزشی گروه‌های سنی مختلف است. آلدنر و همکاران^۳ (۲۰۱۸) در تحقیق خود بیان می‌کنند که مشارکت در ورزش و فعالیت‌های بدنی عمومی در بین کودکان و بزرگسالان، از اهمیت مثبت و به سزایی برخوردار است. دیشمن^۴ (۲۰۰۹) نیز اظهار داشت، که حدود نیمی از افرادی که شروع به ورزش می‌کنند، در یک دوره کوتاه مدت مایوس می‌شوند و به طور میانگین در آمریکا، تأسیسات ورزشی، ۴۰ درصد از کل مشتریان‌شان را هر سال از دست می‌دهند (امیری ۱۳۹۰). شاید این مسئله از آن نشأت می‌گیرد که با پیشرفت جوامع از لحاظ اقتصادی و بلوغ فرهنگی، تقاضای جامعه برای کیفیت خدمات افزایش یافته است. به هر حال، ورزش و فعالیت بدنی، ابزار مناسبی برای ارتقای سطح کیفی زندگی و افزایش روحیه، نشاط و شادابی است. تحقیقات مختلف نشان داده‌اند که هر ساله مالیات دهندگان هزینه سنگینی را بابت برخورداری از زندگی بی‌تحرک پرداخت می‌کنند. امروزه ورزش به عنوان یک پدیده اجتماعی پذیرفته شده با استقبال خوبی روبرو گردیده است.

عظیم‌زاده و همکاران (۱۳۹۰) نیز در تحقیقی با عنوان «بررسی توسعه ورزش همگانی پارک‌های شهر تهران» نشان دادند که مخاطبان اولین انتظار خود را از ورزش‌های همگانی در سطح شهر را محیطی امن و مناسب اعلام کردند.

نوروزی سید حسینی و همکاران (۱۳۹۰) در تحقیقی با عنوان «نیازسنجی ورزش‌های همگانی برای بانوان شهر تهران و ارائه راهکار» دریافتند که اولویت نیازهای اعلام شده از سوی بانوان به ترتیب بدنسازی عمومی و ورزش‌های گروهی، تمرینات ویژه حرکات اصلاحی و... است.

محمدی و همکاران (۱۳۹۰)، نیز در پژوهشی با عنوان «توصیف میزان رضایت‌مندی و استقبال شهروندان» نشان دادند که شهروندان تا حدودی از خدمات راضی هستند؛ البته شهروندان بیان کرده بودند که حضور مربی متخصص تربیت بدنی در کنار دستگاه‌های ورزشی می‌تواند بسیار مفید باشد. همچنین کاربران انتظار بیشتری نسبت به ظاهر، زیبایی، ایمنی، تنوع، و برچسب‌های راهنما دارند.

فکرو^۵ (۲۰۰۱)، در پژوهشی کمبود وقت، عدم علاقه به ورزش، ضعف جسمانی، سن، معلولیت، مشغله کاری و نداشتن همراه را از عوامل عدم شرکت در فعالیت‌های ورزشی عنوان کرده است.

^۱ Zymanski

^۲ Visek

^۳ Allender

^۴ Dishman

^۵ Fekrou

لوپز (۲۰۱۰)، در تحقیقی با عنوان «علل عدم مشارکت زنان در فعالیتهای ورزشی» به این نتیجه دست یافت که افرادی که ورزش و فعالیت بدنی می‌کنند، دارای اعتماد به نفس بهتری نسبت به افرادی هستند که ورزش نمی‌کنند. آزلتاسوس و همکاران (۲۰۱۹) نیز دریافته‌اند، فعالیت‌های منظم گروهی در سلامت جسمانی و سلامت روان و ذهن افراد تأثیر مثبتی دارد.

باروس (۲۰۰۴)، در پژوهشی نشان دادند که مهم‌ترین مانع در پرداختن به ورزش در اوقات فراغت و فعالیت‌های همگانی، بی‌علاقگی است. همچنین در دسترس بودن تحصیلات برای تشویق به شرکت در فعالیت جسمانی ضروری است.

تستر (۲۰۰۹) نیز اظهار می‌دارد، با مشخص کردن مکان‌های عمومی تندرستی در محل‌های مناسب و متناسب با رفت و آمد شهروندان، حتی با حداقل امکانات نیز، می‌توان باعث ایجاد یک فرصت و استراتژی امیدوارکننده، برای افزایش فعالیت بدنی تفریحی در بین سنین و اقشار مختلف جامعه شد.

یکی از شیوه‌های مؤثر مدیریتی در دنیای حاضر، کوچک شدن دایره مدیریتی یا همان واگذاری وظایف به دیگران است. به طور حتم یک مجموعه مدیریتی با دامنه‌ای وسیع، نمی‌تواند آن طور که باید در ارائه خدمات یکسان موفق باشد. با توجه به این سخن، شهرداری تهران به عنوان یکی از پیشگامان این موضوع، طرح ناحیه محوری و محله محوری را اجرا کرده تا با جزئی شدن امور، شهروندان خود برای اداره محله‌شان، دست به کار شوند. محدود شدن حوزه تصمیم‌گیری‌های یک‌جانبه مدیران شهری و واگذاری برخی از وظایف به دیگران، استفاده مناسب از قابلیت‌های محلی و طرح‌های محله محور، روشی سودمند در تحقق‌پذیری پایداری اجتماعی محسوب می‌شود. بنابراین، برای حفظ سلامت و نشاط آحاد جامعه ضروری است، زمینه‌های لازم برای همگانی کردن ورزش در کشور فراهم آید. در این راستا، شهرداری‌ها به عنوان یک نهاد اجتماعی، باید با ارائه مدیریتی کارآمد و اثربخش نسبت به ورزش شهروندی اقدام، و راهکارهایی را با توجه به نیازهای جامعه در بخش اوقات فراغت و تفریحات ورزشی برنامه‌ریزی، سازماندهی، هدایت و کنترل نماید. این امر به طور مکرر توسط مسئولان کشور در همه سطوح مورد تأکید قرار گرفته است. لذا، تحقیق حاضر، وضعیت شاخص‌های مطلوبیت سرای محلات از دیدگاه شهروندان منطقه ۱۸ شهر تهران را مورد بررسی قرار می‌دهد.

روش‌شناسی تحقیق

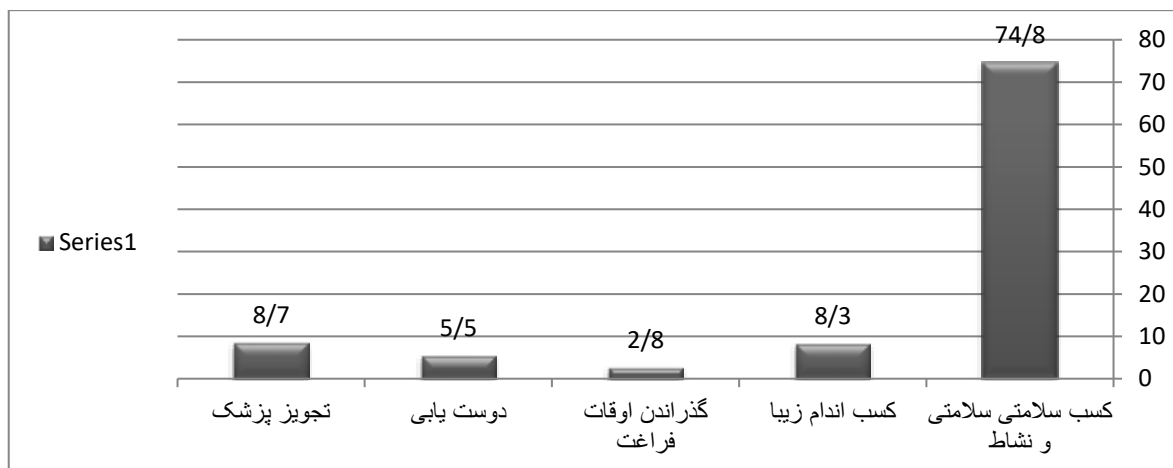
روش تحقیق پژوهش حاضر، توصیفی است که به شکل میدانی انجام شده است. جامعه آماری پژوهش شامل مراجعه‌کنندگانی است که در سرای محلات منطقه ۱۸ شهر تهران حضور داشتند؛ که با استناد به آمارهای موجود جمع‌آوری شده، حدود ۲۱۸ نفر می‌شدند که در ساعات مختلف صبح و عصر، به مجموعه‌های ورزشی سرای محله مراجعه می‌کنند. بنابراین، تعداد نمونه برابر با حجم جامعه آماری در نظر گرفته شد که شامل ۱۱۷ زن و ۱۰۱ مرد می‌شدند.

برای انجام پژوهش، ابتدا سرای محله‌های منطقه ۱۸ تهران که فعالیت‌های ورزشی صبحگاهی و عصرگاهی در آن‌ها برگزار می‌شد، شناسایی، و با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای - تصادفی، سرای محله‌های مورد نظر انتخاب شدند. جهت گردآوری اطلاعات در این پژوهش از پرسش‌نامه محقق ساخته استفاده شده، که شامل دو بخش است: قسمت اول، شامل اطلاعات فردی شرکت‌کنندگان در فعالیت‌های ورزشی سرای محلات شهر تهران است و شامل سن، جنس، گروه تحصیلی و... می‌شود. قسمت دوم، سؤالات ویژه تحقیق است که به بررسی نیازها و انتظارات مراجعه‌کنندگان و موانع حضور شرکت‌کنندگان در فعالیت‌های ورزشی سرای محلات می‌پردازد. روایی پرسش‌نامه مورد تأیید اساتید مدیریت تربیت بدنی قرار گرفت و برای پایایی، تعداد ۳۰ پرسش‌نامه در این تحقیق به منظور Pilot بین شرکت‌کنندگان در فعالیت‌های ورزشی سرای محلات توزیع شد و پس از جمع‌آوری آن، میزان آلفای کرونباخ $\alpha = 0.89/9$ محاسبه گردید. جهت آزمون فرضیه‌های تحقیق از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. در زمینه آمار توصیفی از میانگین، نما، میانه و... استفاده گردید و در بخش آمار استنباطی از آزمون ناپارامتریک یومان ویتنی^۱، برای مقایسه دیدگاه آقایان و خانم‌ها بهره برده شد.

یافته‌های تحقیق

یافته‌های پژوهش نشان داد که از تعداد ۲۱۸ نفر شرکت‌کننده، بیشترین مراجعان به سرای محلات، افراد خانه‌دار (۳۰/۳ درصد) و افراد بازنشسته (۲۸/۰ درصد) هستند. همچنین مشخص شد، سطح تحصیلات ۳۲/۶ درصد افراد، کم‌تر از دیپلم است. شرکت‌کنندگان به میزان ۴۹/۵ درصد، به مدت ۲ سال و به میزان ۵/۰ درصد، به مدت ۱ سال تا ۱۸ ماه است که به سرای محله می‌آیند؛ به عبارت دقیق‌تر، ۵۶/۰ درصد افراد، ۴ جلسه و بیشتر و ۶/۹ درصد افراد، ۲ جلسه در هفته به سرای محله مراجعه می‌کنند. همچنین یافته‌های پژوهش نشان داد، ۴۹/۱ درصد افراد با وجود ورزش‌های جدید و ریتیمیک کاملاً موافق و ۳/۲ درصد مخالف بودند. ۵۷/۸ درصد شرکت‌کنندگان با حضور مشاور تغذیه کاملاً موافق و ۳/۷ درصد کاملاً مخالف بودند. علاوه بر این، بررسی‌ها نشان می‌دهد، ۵۲/۸ درصد با حضور مربی متخصص در حیطه تربیت بدنی کاملاً موافق و ۶/۰ درصد کاملاً مخالف بوده‌اند. همچنین، ۵۰/۰ درصد با امکانات و تجهیزات به روز و جدید در سرای محلات کاملاً موافق و ۳/۲ درصد کاملاً مخالف بوده‌اند. دیگر آنکه، ۴۱/۳ درصد افراد، با آموزش مهارت جدید با وسایل و تجهیزات، کاملاً موافق بودند. علاوه بر موارد فوق، شرکت‌کنندگان در سرای محلات با اعطای جوایز ورزشی و مسابقات به شرکت‌کنندگان مستمر از سرای محله (۶۷/۸ درصد)، تشکیل گروه‌های ورزشی در فضای مجازی (۳۱/۲ درصد) و تهیه بروشور و جزوات راهنمای تمرین‌های ورزشی و حرکات اصلاحی (۶۱/۰ درصد) کاملاً موافق بوده‌اند. متأسفانه، ۲۶/۶ درصد شهروندان ایمنی وسایل موجود در برخی از سالن‌های سرای محله را ضعیف ارزیابی کردند. همچنین از علل عدم حضور منظم افراد در فعالیت‌های ورزشی سرای محلات به ترتیب، بی‌نظمی برنامه کلاس‌ها (۱۸/۳ درصد)، کمبود کلاس‌ها و تنوع (۲۳/۹ درصد)، نداشتن زمان و فرصت کافی (۱۸/۳ درصد)، نظارت و رسیدگی کم مدیران (۴۳/۱ درصد) را می‌توان نام برد.

^۱Yeoman-Whitney non-parametric test

نمودار ۱- اولویت انگیزه افراد شرکت‌کننده در سالن‌های ورزشی سرای محلات

با توجه به نمودار (۱)، اولین اولویت انگیزه افراد شرکت‌کننده در سالن‌های ورزش سرای محلات را کسب سلامتی و نشاط با ۷۴/۸ درصد، دومین اولویت را تجویز پزشکی با ۸/۷ درصد، سومین اولویت، کسب اندام زیبا با ۸/۳ درصد و چهارمین اولویت افراد، دوست یابی با ۵/۵ درصد و در نهایت، گذراندن اوقات فراغت با ۲/۸ درصد، می‌توان ذکر کرد.

جدول ۱- مقایسه دیدگاه خانم‌ها و آقایان در سالن‌های ورزشی سرای محلات

متغیر	یومان ویتنی	Z	سطح معناداری	نتیجه فرضیه
سطح رضایت‌مندی	۵۰۸۴	-۱/۸۳۷	۰/۰۶۶	رد فرضیه در سطح $p < 5\%$
انتخاب انگیزه	۵۷۸۸	-۰/۳۳۹	۰/۸۳۴	رد فرضیه در سطح $p < 5\%$
تنوع استفاده از وسایل و تجهیزات	۵۰۶۲	-۱/۹۸۰	۰/۰۴۸	پذیرش فرضیه در سطح $p < 5\%$
نظارت و رسیدگی شهرداری	۱۸۳۷	-۲/۴۶۰	۰/۰۱۴	پذیرش فرضیه در سطح $p < 5\%$

به استناد داده‌های جدول (۱)، که به میزان رضایت و انتخاب انگیزه شرکت‌کنندگان در فعالیت‌های ورزشی، بین دو گروه زنان و مردان اشاره دارد، نتایج حاصل شده، فرضیه پژوهش را رد می‌کند. همچنین بین تنوع استفاده از وسایل و تجهیزات و نظارت و رسیدگی شهرداری، بین زنان و مردان تفاوت معناداری وجود دارد.

نتیجه‌گیری

محل‌های شهری به عنوان کوچک‌ترین واحد سازمان فضایی، نقشی اساسی در پایداری شهری ایفا می‌کنند، به گونه‌ای که شکل‌گیری هویت محل‌های، اقتصاد محلی، ایمنی، توسعه فضایی و کالبدی، و تحکیم روابط اجتماعی با پایداری و بهبود امکانات، در محل‌های شهری ارتباط می‌یابد. بهبود وضعیت اقتصادی افراد مختلف جامعه، توجه به وضعیت خانوادگی، برگزاری کلاس‌های متنوع ورزشی، اولویت دادن به نیازهای شرکت‌کنندگان در اوقات فراغت نسبت به سایر مسائل فراغتی دیگر و استفاده از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی از جمله مهم‌ترین عوامل توسعه ورزش در سطح همگانی و در سرای محلات محسوب می‌گردد. با توجه به مبانی نظری و یافته‌های تحقیق، استفاده از کلاس‌های متنوع ورزشی در سرای محلات از موارد تأثیرگذار در توسعه و گسترش ورزش در سطح همگانی است. تحقیقات نشان می‌دهد که فعالیت در سرای محلات و محیط‌های ورزشی همگانی به مراتب اثرات مثبتی دارد و باعث تغییر در احساسات و توجه افراد، نسبت به توسعه ورزش می‌شود؛ همچنین این تغییرات، باعث کاهش قابل توجهی در میزان اضطراب، افسردگی و استرس افراد و... خواهد شد. یافته‌های تحقیق بیانگر این مطلب است که بین نیازهای اعلام شده و میزان رضایت شرکت‌کنندگان در سرای محلات، تفاوت معنی‌دار وجود دارد؛ که این یافته با نتایج تحقیقات در زمینه ورزش‌های همگانی، گوهررستمی و همکاران (۱۳۸۹) مغایر است. او در پژوهش خود به این نتیجه رسید که هر چه طول زمان حضور شرکت‌کنندگان فعالیت‌های ورزشی طولانی‌تر شود، میزان رضایت افراد بیشتر می‌شود. اما در مقابل، نتایج این پژوهش، با نتایج تحقیق لیو^۱ (۲۰۰۸) و معقول و همکاران (۱۳۹۰)، همسو و هم‌خوان است. با توجه به نظرات شهروندان، میزان مطلوبیت سرای محلات، متوسط رو به پایین و تقریباً ضعیف است. یافته‌های تحقیق بیانگر این مطلب است که از بین اولویت‌های حضور افراد در سرای محلات، به ترتیب کسب سلامتی و نشاط، کسب اندام زیبا و متناسب و دوست‌یابی از اهمیت بیشتری برخوردار بودند. نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقات احسانی (۱۳۹۰)، امیری (۱۳۹۰)، معقول و همکاران (۱۳۹۰)، اتقیاء (۱۳۸۶)، تندنویس (۱۳۸۱)، قاسم‌نژاد (۱۳۹۳)، ادواردز و همکاران^۲ (۲۰۱۹)، هونگ (۲۰۰۶) همسو است.

در اغلب این پژوهش‌ها، انگیزه آمادگی بدنی در بردارنده مفهوم سلامتی، توسعه آمادگی جسمانی و تناسب اندام معرفی شده است. احتمالاً درک فواید و آثار مثبت ورزش، کم‌هزینه بودن، فرح‌بخش و بی‌خطر بودن ورزش عمومی در سرای محلات و بهره‌مند شدن از بهداشت روانی و کاهش فشارهای روحی و روانی از جمله عوامل تأثیرگذار بر بالاتر بودن این انگیزه‌ها در افراد، در این گونه فعالیت‌ها است. بنابراین، افزایش انگیزه از طریق فرهنگ‌سازی و ارتقاء آگاهی عمومی نسبت به فواید فعالیت‌های جسمانی تخصصی و استفاده از کلاس‌های متنوع ورزشی و حتی وسایل و تجهیزات جدید موجود در سرای محلات، می‌تواند بخشی از هدف گسترش ورزش شهروندی و ارتقاء سطح سلامت جامعه باشد؛ کاری که تاکنون به طور جدی مورد توجه قرار نگرفته است. همچنین در مورد ابعاد کیفیت آموزشی

^۱Leo

^۲Edwards

مربیان متخصص در امر تربیت بدنی در سرای محلات، برگزاری مسابقه و گروه‌های ورزشی و در اختیار گذاشتن تجهیزات جدید ورزشی و... پژوهشی انجام نشده است. نتایج این پژوهش با نتایج تحقیقات گوهررستمی و همکاران (۱۳۹۰)، معقول و همکاران (۱۳۹۰)، صادقی (۱۳۹۰)، لیم (۲۰۰۶)، در خصوص توسعه ورزش‌های همگانی در سطوح شهر همسو است. در این باره، پیشنهاد می‌شود، مسئولان در انتخاب و گزینش مربیان متخصص، حساسیت بیشتری به خرج دهند و مربیان، شیوه‌های تمرینی نوین و متنوع را به همراه خلاقیت و نوآوری و متناسب با امکانات در سرای محلات را به کار گیرند. نتایج پژوهش نشان داد که درصد ایمنی اماکن به مراتب از وضعیت بهداشتی کم‌تری برخوردار است. از آن جا که درصد پایین ایمنی در وسایل و تجهیزات، در مواردی می‌تواند موجب آسیب و خطر گردد، در این خصوص شهرداری می‌بایست، کاملاً با احتیاط عمل نماید تا آسیب‌ها و حوادث را کاهش دهد. نظارت دقیق، اقدامات در خرید وسایل و تجهیزات ورزشی، تعمیرات و بودجه‌بندی مناسب در درازمدت می‌تواند رضایت افراد را ارتقا دهد. نتایج این تحقیق با نتایج پژوهش امیری (۱۳۹۰)، زارعی (۱۳۸۰)، موسمی (۱۳۸۹)، معقول و همکاران (۱۳۹۰)، افروزه (۱۳۹۰)، آلوز (۲۰۰۸) و دانکن و همکاران (۲۰۰۵) در یک راستا قرار گرفت. براساس یافته‌های تحقیق، راهکارهایی مانند تهیه بروشور و جزوات راهنمای تمرین‌های ورزشی متنوع، ریتیمیک و حرکات اصلاحی، تشکیل گروه‌های ورزشی، اعطای جوایز به افرادی که در کلاس‌های سرای محله حضور مداوم دارند نیز می‌تواند برای تشویق افراد، بسیار مفید باشد. در خصوص میزان رضایت‌مندی زنان و مردان شرکت‌کننده در سرای محلات، یافته‌های پژوهش، تفاوت معناداری را نشان ندادند؛ این یافته با نتایج تحقیق معقول و همکاران (۱۳۹۰)، سلیمی (۱۳۹۰)، در توسعه ورزش‌های همگانی همخوانی دارد.

براساس یافته‌های تحقیق، بین استفاده از وسایل و تجهیزات متنوع و کلاس‌های ریتیمیک در سرای محلات، بین زنان و مردان تفاوت معناداری وجود دارد. نتایج بیان می‌کنند که زنان بیشتر از مردان به استفاده از تنوع وسایل و تجهیزات توجه دارند. این یافته با نتایج تحقیقات امیری (۱۳۹۰) و محمدی، کاشف (۱۳۹۰) و تاسایی و همکاران^۱ (۲۰۰۵) هم‌خوانی دارد. برای رفع این نیاز، برنامه‌ریزی و تدوین سیاست‌های اثربخش، نقش مهمی را ایفا می‌کند. تدوین یک برنامه منسجم درباره توسعه ورزش همگانی، سبب حمایت بیشتر دولت، مسئولان، سهام‌داران و بخش خصوصی می‌شود. به عبارت دقیق‌تر، عوامل اقتصادی، کمبود امکانات و پایگاه‌های ورزش صبحگاهی، گرانی شهریه‌های باشگاه‌های ورزشی، کمبود وقت لازم و... به ترتیب از موانع توسعه ورزش همگانی به‌شمار می‌روند و بهبود وضعیت اقتصادی، استفاده از رسانه‌های گروهی و ملی، توجه به وضعیت خانوادگی، برگزاری مسابقات ورزشی و نیز سرمایه‌گذاری بخش خصوصی از مهم‌ترین عوامل توسعه ورزش همگانی هستند.

بنابراین، می‌توان با توجه به یافته‌های پژوهش به این نتیجه رسید که مراکز و سازمان‌های ذی‌ربط، در خصوص فضاهای مورد توجه خانم‌ها، مثل فضاها و وسایل ورزشی، طراحی محلی برای تعویض لباس، توجه به نظافت و

^۱ Tasai

پاکیزگی، باید تدبیری مناسب صورت گیرد. از آنجایی که تنوع تجهیزات و ایمنی یکی از متغیرهای مطرح در سالن‌های ورزشی سرای محلات است؛ بنابراین، توصیه می‌شود راهکاری مناسب برای حضور مستمر و متداوم، زنان و حتی سالمندان صورت گیرد. در نتیجه، عواملی مثل نزدیکی محل، نظافت، محل پارک مناسب خودرو و... ایجاد گردد. همچنین به منظور تشویق و گرایش مردم به سمت حضور بیشتر در سرای محلات به صورت پویا و فعال، با اهدای جوایز به شرکت‌کنندگان، می‌توان باعث تشویق بیشتر در جهت حضور افراد در سرای محلات شد. در پایان لازم به یادآوری است، که با تأکید بر نیاز و توسعه ورزش همگانی در کشور، سلامت اجتماعی تقویت و جرائم اخلاقی کاهش می‌یابد؛ زیرا هنگامی که افراد خانواده از سلامت روحی و جسمی برخوردار نباشند، نمی‌توان انتظار داشت افراد موفق و سالمی را تقدیم جامعه کنند و این تنها از راه حمایت ورزش همگانی و توسعه سرای محلات در بخش ورزش و حتی، با ایجاد افزایش کلاس‌های متنوع آموزشی و هنری در سراهای محله می‌توان باعث تأمین سلامت جسمانی، روحی و روانی و ایجاد یک شادابی نسبی بود، تا بیش از نیمی از جامعه بتوانند از این‌گونه فضاها نهایت استفاده را ببرند. بنابراین، شهرداری‌ها باید بستری فراهم کنند که با توسعه زیرساخت‌های ورزشی منطقه، بیشترین کارایی برای ساکنان فراهم شود.

منابع

- اتقیاء، ناهید (۱۳۸۶). نیازسنجی ورزشی بانوان شاغل در دانشگاه الزهرا و ارائه راهکارهای کاربردی. علوم حرکتی و ورزش، ۱(۱۱).
- احسانی، محمد (۱۳۹۰). مطالعه و شناخت علائق و انگیزه‌های اوقات فراغت. در: مجموعه مقالات همایش ملی تفریحات ورزشی-مدیریت و برنامه‌ریزی ورزشی.
- افروزه، محمدصادق (۱۳۹۰). بررسی وضعیت ایمنی و بهداشتی اماکن و فضاهای ورزشی جهرم. در: مجموعه مقالات دومین همایش ملی ورزش شهروندی.
- امیری، وجیهه (۱۳۹۰). مقایسه انگیزه مشارکت ورزشی بانوان در ورزش همگانی براساس ویژگی‌های فردی. در: مجموعه مقالات دومین همایش ملی ورزش شهروندی، شهرداری تهران.
- تندنویس، فریدون (۱۳۸۱). نحوه گذران اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه‌های کشور با تأکید بر فعالیت‌های ورزشی. رساله دکتری مدیریت تربیت بدنی. دانشگاه تهران.
- زارعی، علی (۱۳۸۰). بررسی نحوه گذران اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه‌های علوم پزشکی سراسر کشور با تأکید بر فعالیت‌های ورزشی و مقایسه آن با سایر دانشگاه‌ها. رساله دکتری تربیت بدنی. دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران.

- سلیمی، آوا (۱۳۹۰). نگرشی نوین در ورزش شهروندی. در: مجموعه مقالات دومین همایش ملی ورزش شهروندی.
- صادقی، رضا (۱۳۹۰). بررسی وضعیت ایمنی و بهداشتی اماکن و فضاهای ورزشی جهرم. در: مجموعه مقالات دومین همایش ملی ورزش شهروندی.
- عظیم‌زاده، مسعود و همکاران (۱۳۹۰). بررسی توسعه ورزش همگانی پارک‌های شهر تهران. در: مجموعه مقالات دومین همایش ملی ورزش شهروندی، شهرداری تهران.
- قاسم‌نژاد، مه‌پری (۱۳۹۳). تفاوت‌های جنسیتی در ادراک دانشجویان از حمایت‌های محیطی و اجتماعی برای مشارکت در فعالیت‌های بدنی. رفتار حرکتی و روانشناسی ورزشی، شماره ۱، ص ۱۳-۳.
- گوهر رستمی، حمیدرضا؛ عظیم‌زاده، سید مرتضی (۱۳۹۰). بررسی عوامل مؤثر بر جذب مخاطبان ایستگاه‌های تندرستی از دیدگاه مربیان. در: همایش طرح توسعه ورزش اصفهان.
- محمدی، حسین؛ کاشف، محمد (۱۳۹۰). توصیف رضایت‌مندی و استقبال شهروندان از مبلغان ورزشی. در: مجموعه مقالات همایش ملی تفریحات ورزشی.
- معمدین، مختار (۱۳۸۵). نقش باورها در عملکردهای ورزشی دانش‌آموزان شهر تبریز. پژوهش در علوم تربیتی، ۲۱(۱۴).
- معقول، محمدامین؛ شریفیان، اسماعیل (۱۳۹۰). ارزیابی شاخص‌های وضعیت سرای محلات از دیدگاه شهروندان. در: تهران: ششمین همایش ملی تربیت بدنی دانشجویان ایران.
- موسمی، ندا (۱۳۸۹). بررسی گذراندن اوقات فراغت سالمندان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.
- نوروزی سید حسینی، رسول و همکاران (۱۳۹۰). نیازسنجی ورزش همگانی برای بانوان شهر تهران. در: مجموعه مقالات همایش ملی تفریحات ورزشی-مدیریت و برنامه‌ریزی ورزشی، ص ۹۰-۹۵.
- Allender, S., Cowburn, G. & Foster, C. (۲۰۱۸). Understanding participation in sport and physical activity among children and adults: a review of qualitative studies. *Health Educ Res*, ۲۱(۶), p. ۸۲۶-۸۳۵.
- Alves, S. & et al. (۲۰۰۸). Preferences of older for environmental attributes of local parks Facilities. *American Journal of Preventive of parks*, DOI: ۱۰.۱۱۰۸/۰۲۶۳۲۷۷۰۸۱۰۸۹۵۷۰۵
- Asztalos, M., Bourdeaudhuij, I. & Cardon, G. (۲۰۱۹). The relationship between physical activity and mental health varies across activity intensity levels and dimension of mental health among women and men. *Public health nutr*, ۱۳(۸), p. ۱۲۰۷-۱۲۱۴.
- Barros, C.P. & Zymanski, I. (۲۰۰۰). *Transatlantic Sport*. Conference Held in Lisbon.
- Dishman, R.K., Saunders, R.P., Motl, R.W., Dowda, M. & Pate, R.R. (۲۰۰۹). Self-Efficacy Moderates the Relation Between Declines in Physical Activity and Perceived Social Support in High School Girls. *Journal of Pediatric Psychology*, ۳۴(۴), p. ۴۴۱-۴۵۱.

- Duncan, M. & Mummery, K. (۲۰۰۵). Psychological and environmental factors associated with Physical activity among city dwellers in regional Queensland. *Preventive Medicine*, ۴۰(۴):۳۶۳-۷۲. DOI: ۱۰.۱۰۱۶/j.ypped.۲۰۰۴.۰۶.۰۱۷.
- Edwards, M. & Rowe, K. (۲۰۱۹). Managing sport for health: An introduction to the special issue. *Sport Management Review*, ۲۲(۱), p. ۱ -۴.
- Fekrou, K. (۲۰۰۱). Social support, physical activity and sedentary behavior among ۷th-grade girls: a cross-sectional study. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, No. ۳.
- Hong, C. (۲۰۰۶). Determinants of physical activity and interventions in youth. *Medicine and Science in Sports and Exercise*, No. ۲۴, p. ۲۴۸-۲۵۷.
- Leo, F. (۲۰۰۸). Social support, physical activity and sedentary behavior among ۷th-grade girls: a cross-sectional study. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, No. ۳.
- Lim, C. (۲۰۰۶). Self-efficacy and academic motivation. *Educational psychology*, No. ۲۶, p. ۲۰۷-۲۳۱.
- Lopez, F. (۲۰۱۰). Does self-selection influence the relationship between park availability and physical activity? *Preventive Medicine*, No. ۵۲, p. ۲۳-۲۵.
- Tasai, D. & Eva, C. (۲۰۰۵). A cross cultural study of the influence of perceived positive outcomes on participation in regular an active recreation: Hong Kong and Australian University students. *Leisure Sci.* ۲۷(۵), p. ۳۸۵-۴۰۴.
- Tester, J.M. (۲۰۰۹). The built environment: designing communities to promote physical activity in children. *Pediatrics*, No. ۱۲۳, p. ۱۵۹۱-۱۵۹۸.
- Visek, A.J., Achrati, S.M., Mannix, H., McDonnell, K., Harris, B.S. & DiPietro, L. (۲۰۲۰). The fun integration theory: toward sustaining children and adolescent sport participation. *J Phys Act Health*, ۱۲(۳), p. ۴۲۴-۴۳۳.